

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201650202

Zaaknummer: Z/24/119641

Portefeuillehouder(s): J.W. Derksen

Voor vragen

Naam: Marjet van Genugten
Telefoon: 088 6953000
E-mail: m.vangenugten@1stroom.nl

Komt niet terug tot besluitvorming in de raad

Onderwerp: Tariefonderzoek zorgproducten Wmo en Jeugdwet

Aanleiding voor deze kennisgeving

Landelijke en regionale ontwikkelingen leiden er toe dat voor allerlei zorgproducten aanpassingen in tarieven plaatsvinden. Voor de ambulante zorgproducten heeft een tarievenonderzoek plaatsgevonden. Het advies dat hieruit volgt leidt tot forse tariefstijgingen. Voor de inkoop Verblijf jeugdzorg is een onafhankelijk onderzoek uitgevoerd gericht op passende, reële tarieven. De productbeschrijvingen en hierin vastgestelde kwaliteitseisen zijn de basis voor de nieuwe tarieven.

Relevant beleidskader

Jeugdwet, Wmo

Inhoud van mededeling

Wij hebben uw gemeenteraad in november 2023 geïnformeerd over het lopende tarievenonderzoek Ambulant Jeugd en Wmo en de mogelijke financiële gevolgen hiervan. Met deze kennisgeving informeren wij u over de definitieve wijziging van de tarieven Verblijf jeugd (exclusief Essentiële Functies) per 1 juli 2024, die wij aan de zorgaanbieders betalen.

Op 8 maart 2024 vindt regionale afstemming en consensus plaats over het tariefonderzoek ambulant, waarvan de uitkomst op het moment van schrijven nog niet bekend is. De financiële impact van de tariefonderzoeken is fors. Zorgen omtrent het effect op de financiële situatie van onze gemeente zullen dan ook nadrukkelijk besproken worden. Daarnaast worden actief de bedenkingen van het college naar voren gebracht die betrekking hebben op de impact van het tariefonderzoek, het moment waarop deze tariefswijzigingen van kracht worden, en de juridische implicaties van deze stappen. Er wordt regionaal gezocht naar algehele consensus over de tariefwijzigingen. Het college van Westervoort hecht er echter aan op 8 maart 2024 haar bedenkingen omtrent de tarieven naar voren te brengen om zo gezamenlijk met de regio gemeenten tot besluitvorming te kunnen komen. We staan voor een grote opgave die een kleine gemeente zeker niet alleen kan dragen.

Algemene Maatregel van Bestuur reële tarieven

Het gevolg van de grote loonstijgingen in de ambulante zorgproducten is dat onze contractuele afspraken met betrekking tot de indexering deze stijging onvoldoende hebben gedekt. Dat betekent dat wij mogelijk niet voldoen aan het vereiste van de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) inzake de plicht tot het bieden van reële tarieven. De AMvB houdt in dat gemeenten/regio's moeten kunnen onderbouwen en uitleggen hoe tarieven zijn opgebouwd, hoe deze tarieven kostendekkend worden geacht te zijn voor de gemiddelde aanbieder en hoe meermaals afstemming met de markt heeft plaatsgevonden.

Voor de Wmo geldt dit al en voor de Jeugdwet zal eenzelfde AMvB binnenkort van kracht worden. Ongeacht deze AMvB's is het zaak om reële tarieven te hanteren, omdat anders aanbieders zich terugtrekken of omvallen waardoor wij onze wettelijke taken niet meer kunnen uitvoeren. Daarom is regionaal besloten om een onafhankelijk tarievenonderzoek te laten uitvoeren. Voor een gezonde financiële verhouding mag het verschil tussen loonstijging en indexering in de branche (direct personele component is circa 70% van de kosten) niet meer dan 1.5 tot 2% bedragen.

Tariefonderzoek en inkoop Verblijf Jeugdwet

Met Verblijf wordt (tijdelijke) uithuisplaatsing bedoeld. Dit kan zijn op uiteenlopende plekken passend bij de problematiek, gezinssituatie en doelen en varieert van logeren, plaatsing in een pleeggezin of plaatsing in een gezinshuis, tot plaatsing op een terreinvoorziening. De contracten Verblijf lopen finaal af (er is geen verlenging mogelijk) op 1 juli 2024. Verblijf jeugd wordt daarom in februari van dit jaar opnieuw aanbesteed zodat wij met ingang van juli 2024 over nieuwe contracten beschikken. We gaan dan in regionaal verband van een Europese aanbesteding naar een semi-openhouse aanbesteding. Dat biedt het voordeel dat we flexibeler kunnen inspelen op wat wij nodig hebben als regio (volume en kwaliteit).

Ook voor Verblijf zijn de tarieven onderzocht. Hierop heeft een kritische toets plaatsgevonden aan de hand waarvan de tarieven voor de aanbesteding worden gepubliceerd conform het aanbestedingsrecht. De bevindingen van de kritische toets op tarieven Verblijf nemen we ook mee naar de kritische toets op ambulante zorg. Grosso modo worden we geconfronteerd van een toename in kosten op tarieven verblijf variërend van circa 0.5 - 4.2% (logeren – verblijf terrein zwaar).

Tariefonderzoek ambulante producten Jeugdwet en Wmo & kritische toets

Op 7 juli 2023 heeft de Bestuurscommissie Inkoop Zorg van de Module Inkoop van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling MGR besloten tot de uitvoering van een onderzoek. Hiertoe is opdracht verleend aan Transitiepartners, een onafhankelijke partij met brede ervaring op het gebied van tarievenonderzoek. De basis voor het onderzoek betreft de huidige producten- en zorgvormstructuur zoals deze in 2020 is ingekocht. Op 15 december 2023 is het adviesrapport over Ambulant Jeugd en Wmo aangeboden.

Besluitvorming vindt pas plaats nadat de regio nog een kritische toets heeft uitgevoerd op de geadviseerde tarieven. Daaruit is een uiteindelijk advies gevolgd. Bij deze kritische toets wordt gekeken naar hoe de gehanteerde parameters zijn ingevuld en op welke plek deze in de berekening van uurtarieven zijn geplaatst, zodat de opbouw passend is bij de producten. De parameters zelf zijn landelijk identiek. De verwachting bij deze toets is dat de nu geadviseerde tarieven enigszins naar beneden kunnen worden bijgesteld. Bestuurlijke bespreking van het eindadviesrapport inclusief kritische toets is gepland op 8 maart 2024 in het Regionaal Portefeuillehouders Overleg RPO Zorg. Dan vindt aansluitend advisering over de tarieven door de Bestuurscommissie Inkoop Zorg richting het Algemeen Bestuur van de MGR plaats, en de datum waarop de tarieven naar verwachting van kracht worden.

Bovenregionale aanbesteding Essentiële Functies.

Een deel van de producten verblijf, de Essentiële Functies Verblijf (voornamelijk Verblijf terrein), bevindt zich momenteel ook in een bovenregionaal proces voor bovenregionale aanbesteding. Indien alle 56 Gelderse gemeenten uiteindelijk hiermee instemmen volgt de aanbesteding hiervan. De nieuwe contracten die hieruit voortkomen gelden op zijn vroegst vanaf januari 2025. De bovenregionale contracten treden dan in de plaats van onze regionale contracten op de Essentiële Functies.

Landelijke ontwikkelingen Jeugdbescherming en Jeugdreclassering

Naast de effecten vanuit de tarievenonderzoeken hebben we vanaf 2024 ook te maken met de invoering van door het Rijk en VNG overeengekomen landelijke tarieven voor Jeugdbescherming en Jeugdreclassering in het kader van de caseloadverlaging voor deze dienstverlening. Bij gelijkblijvend gebruik leidt dit eveneens tot hogere lasten dan voorzien, omdat deze tariefwijziging slechts voor een deel (50/50) structureel gecompenseerd wordt door een hogere uitkering vanuit het Gemeentefonds. Het college blijft zich, verenigd in de 7 Gelderse Jeugdzorgregio's in Gelderland -actief inzetten om (via de VNG) te pleiten voor passende financiering vanuit het Rijk.

Welke invloed kunnen we uitoefenen

Hoe dan ook verwachten wij een groot effect op de tarieven. Gelet op de verwachte impact, kijken de gemeenten in de regio gezamenlijk ook naar andere mogelijkheden om financiële effecten van hogere uitgaven te reduceren.

Zo werken wij samen aan onder andere een sterke lokale toegang, mede in het kader van de Hervormingsagenda Jeugd, en het verkorten van zorgtrajecten in afstemming met aanbieders. Daarnaast verwachten wij nog een AMvB inzake de reikwijdte van de jeugdzorgplicht. Naar verwachting zal deze smaller worden (minder maatwerk, afbakening). Dat betekent wel dat we andere, collectieve en voorliggende, voorzieningen moeten (door)ontwikkelen gericht op gezond leven en bestaanszekerheid zodat er minder vraag naar individuele maatvoorzieningen is.

In het geval van Verblijf ligt er een verplichting tot contractafsluiting. De juridische consequenties liggen op het vlak van het mogelijke toekomstige tekortschieten van het aanbod van jeugdhulp Verblijf, en de plicht van de gemeente om hierin te voorzien. Wanneer geen contracten worden afgesloten kunnen zorgaanbieders juridische stappen gaan ondernemen, of buiten contractering een (hoger) zogenoemd passantentarief hanteren.

Financiële impact

Het college heeft uw raad in november 2023 reeds geïnformeerd over deze berekende uitgavenstijging die toen nog met veel onzekerheden gepaard ging. De ingangsdatum van deze tarieven was nog onderwerp van gesprek en besluitvorming over de tarieven had nog niet plaatsgevonden. Verwerking in de Programmabegroting was op dat moment te vroeg. Deze informatie was van belang voor de risico's die bij de begroting horen.

Volgens de nu uitgevoerde berekeningen zal vanaf 1 januari 2025 binnen een bandbreedte met de volgende bedragen rekening gehouden moeten worden:

	Min	Max
Verblijf	250.000	800.000
Jeugdbescherming	100.000	100.000
Jeugd ambulant	500.000	800.000
Wmo ambulant	350.000	550.000
Totaal	1.200.000	2.250.000

De financiële consequenties van de nieuwe tarieven voor Verblijf en Ambulant Wmo en jeugd zullen we voor 2024 meenemen in de Voorjaarsnota. De financiële consequenties voor 2025 en verder zullen we actualiseren op basis van de dan bekend zijnde gegevens en meenemen bij besluitvorming rondom de Voorjaarsnota / Programmabegroting 2025.

De nieuwe regionale inkoop Verblijf jeugd geldt tot 1 januari 2025, ook voor de zwaarste vormen van verblijf, de zogenoemde Essentiële Functies in de jeugdzorg. De bovenregionale contracten Essentiële Functies treden dan in de plaats van onze regionale contracten op deze functies. Het kan zijn dat deze contractering leidt tot nieuwe, hogere tarieven voor deze zorgvormen. Met de financiële effecten daarvan vanaf 2025 is nu nog geen rekening gehouden.

Ravijnjaar 2026 (financiële onzekerheid)

Deze ontwikkelingen zijn voor gemeenten die zich niet alleen in de financiële klem bevinden die het rijk hen heeft opgelegd, maar ook vanuit de grootste onzekerheid hun begrotingen moeten opstellen, allerm minst wenselijk. We krijgen meer taken en worden hiervoor onvoldoende of niet financieel voor gecompenseerd. Voorafgaand aan het tarief onderzoek is immers al duidelijk dat de tarieven niet lager zullen worden. Als gemeente hebben wij echter niet de keuze om op grond van financiële argumenten ten nadele van aanbieders af te wijken van het bieden van reële tarieven voor geleverde diensten.

Er zijn op de korte en lange termijn teveel onzekerheden om een reële poging te kunnen doen om het financiële effect van alle veranderingen voor te rekenen. Iedere berekening veronderstelt dan een bepaalde richting, spiegelt een niet bestaande zekerheid en die kunnen wij u niet bieden. De tarieven zoals deze nu voorliggen zijn tarieven inclusief indexatie van 6,53 %.

Vervolg

We voorzien vooralsnog geen substantiële aanvullende bijdragen vanuit het Rijk. Dit zorgt ervoor dat er extra druk komt te staan op het proces om voor de komende jaren tot een passende en sluitende begroting te komen. De mogelijke financiële effecten delen wij in ieder geval met u in de Voorjaarsnota 2024 en de Najaarsnota 2024 en we nemen we dit mee in het proces naar een solide Programmabegroting 2025.

Westervoort, 5 maart 2024.

Burgemeester en wethouders van gemeente Westervoort

M. (Maureen) Sluiter MA

drs. A.J. (Arend) van Hout